

ПОРАДНИК З БЕЗПЕКИ

ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЙ
ГРОМАДЯНСЬКОГО
СУСПІЛЬСТВА ТА АКТИВІСТІВ:

АЛГОРИТМИ ДІЙ У
РІЗНИХ СИТУАЦІЯХ

ВСТУП

Ще до повномасштабного вторгнення 2022 року в Україні фіксували збільшення протиправних, незаконних дій щодо громадських активістів, правозахисників та журналістів. Йшлося насамперед про погрози, пошкодження майна, дискредитацію, судові позови, «тіньові» затримання, а також фізичні ушкодження чи вбивства.

Велика війна призвела до нових викликів та загроз існуванню всього громадського сектору в Україні. Нині сотні українських громадських активістів, правозахисників, волонтерів уповні відчули на собі всі види небезпек та загроз життю та здоров'ю: велика кількість наших колег нині перебувають у заручниках росіян або зникли безвісти в окупації, а ті, хто може продовжувати свою роботу, мали частково або повністю її перебудувати з огляду на нові виклики: евакуюватися до більш безпечних міст, або виїхати за межі України.

Війна триває. Переживаючи різні досвіди, експерти громадського сектору, а також державних інституцій напрацьовують велику кількість безпекових протоколів, алгоритмів та порад для того, аби посилити нашу спроможність протистояти безпековим викликам та загрозам.

Цей poradnik поєднує в собі декілька десятків алгоритмів дій на різні випадки небезпечних ситуацій, а також дає базові настанови стосовно превенції загроз, спричинених різними факторами.

Під час підготовки poradnika було проаналізовано безпекові напрацювання ОГС України, міжнародних донорських структур, МВС України, Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України, ДСНС України та багато інших.

Цей матеріал створено у межах проєкту «Ініціатива секторальної підтримки громадянського суспільства України», що реалізується ICAP Єднання у консорціумі з Українським незалежним центром політичних досліджень (УНЦПД) та Центром демократії та верховенства права (ЦЕДЕМ) завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку.

ФІЗИЧНА БЕЗПЕКА ГРОМАДСЬКИХ АКТИВІСТІВ/ОК У МИРНІ ЧАСИ

ФІЗИЧНА БЕЗПЕКА ГРОМАДСЬКИХ АКТИВІСТІВ/ОК

Якщо активіст/ка отримує погрози життю та здоров'ю

Алгоритм дій у разі переслідування

Алгоритм дій у разі нападу

БЕЗПЕКА ГРОМАДСЬКИХ АКТИВІСТІВ/ОК: ВЗАЄМОДІЯ З ПОЛІЦІЄЮ

Особистий огляд та поверхнева перевірка

Затримання

Що робити, якщо активіста/ку б'ють

ПОРАДНИК З ОСОБИСТОЇ БЕЗПЕКИ ДЛЯ ПРАВОЗАХИСНИКІВ/ЦЬ ТА АКТИВІСТІВ/ОК

На мене напали

Що робити, якщо вам погрожують

Безпека під час мирного зібрання

Як уникнути проблем з поліцією

РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ МИРНИХ ЗІБРАНЬ

Посилання на українське законодавство

Перелік ключових кроків при підготовці заходів

Інформація про пам'ятку
з безпеки проведення публічних заходів

Умови проведення мирних зібрань в умовах карантину

Рекомендації у разі неналежного забезпечення безпеки під час мирних зібрань

ПАМ'ЯТКА З БЕЗПЕКИ ПУБЛІЧНИХ ЗАХОДІВ ДЛЯ ЛГБТКІ+ АКТИВІСТІВ_ОК ТА СОЮЗНИКІВ_ЦЬ

Що ж має робити організатор_ка для створення безпечного простору під час заходу?

Закритий захід

Публічний захід

Марш

Акція

Онлайн захід

Перелік нормативно-правових актів

ФІЗИЧНА БЕЗПЕКА ПІД ЧАС ВІЙНИ

УСВІДОМЛЕНІСТЬ, СИСТЕМНІСТЬ І ЗДОРОВИЙ ГЛУЗД: ЩО ТРЕБА ЗНАТИ ПРО БЕЗПЕКУ ПРАВОЗАХИСНИКІВ_ЦЬ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Що таке системний підхід до безпеки?

Оцінювання ризиків та загроз для правозахисника_ці

Рівні небезпеки: коли потрібно планувати, а коли починати діяти

Як складати план безпеки й на що звертати увагу

Як складати план евакуації

Фізична безпека правозахисника_ці

Що таке emergency plan і коли він потрібен

Навіщо правозахиснику_ці дбати про себе і як це зробити

ПРАВИЛА БЕЗПЕКИ ДЛЯ ВОЛОНТЕРІВ_ОК

Правила безпеки для волонтерів_ок на тимчасово окупованих територіях.

Правила безпеки для волонтерів_ок на деокупованих територіях.

Правила безпеки для волонтерів_ок на підконтрольних Україні територіях

АЛГОРИТМ ДІЙ ЗА СИГНАЛАМИ ОПОВІЩЕННЯ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ “УВАГА ВСІМ”, “ПОВІТРЯНА ТРИВОГА”

Алгоритм дій вчителя чи відповідальної особи під час проведення навчальних занять

Алгоритм дій водія_йки громадського транспорту

Алгоритм дій персоналу та відвідувачів у торговельно-розважальних центрах та інших торговельних комплексах

ДІЇ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ ВОЄННОГО ХАРАКТЕРУ

Підготовка оселі

Правила поведінки в умовах надзвичайної ситуації воєнного характеру

“Екстрена валіза”

Що робити, якщо не встигли добігти до укриття під час обстрілу

Як пережити кризу і зберегти спокій

Дії при обстрілах житлових будинків

Правила поведінки під час комендантської години

Дії у разі зникнення українського ефірного мовлення

Що потрібно знати про небезпеку ВВП

Як уникнути переохолодження під час війни

ДІЇ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ ВОЄННОГО ХАРАКТЕРУ

Терористичний акт. Основні заходи щодо запобігання можливого терористичного акту

Дії під час перестрілки

Дії у випадку захоплення транспорту

ЯКЩО У НЕБІ З'ЯВИВСЯ ДРОН: ЯК УБЕЗПЕЧИТИСЯ ВІД БОЙОВИХ БПЛА

ЩО РОБИТИ, ЯКЩО ОСОБУ ПРИМУСОВО ВИВЕЗЛИ З УКРАЇНИ

Що на нас може очікувати в Росії

Законодавчі вимоги в'їзду та виїзду з Росії

Як підготувати свою техніку

Як поводитись під час допиту

Які юридичні права ми маємо

Як проходити оформлення та поводитись з документами

Як виїхати з Росії

Маршрут виїзду з Росії

Гроші, квитки та обмін валют в Росії

Куди звертатись за допомогою

Куди повідомити про примусову депортацію ваших близьких, якщо ви в Україні

ДІЇ ОСОБИ, ЯКЩО ЇЇ БЛИЗЬКИХ ДЕПОРТУВАЛИ НА ОКУПОВАНУ ТЕРИТОРІЮ

ЯК ПЕРЕЖИТИ ВИКРАДЕННЯ І ПОЛОН

Рідна цивільна людина в полоні або зникла безвісти: план дій

Рідний військовослужбовець потрапив у полон або зник безвісти: план дій

Поведінка викрадачів щодо заручників

Етапи адаптації до неволі

Стресові реакції в неволі

Виживання в умовах полону

ЯК ПОВОДИТИСЯ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ

Варто знати

Громадянський спротив на окупованих територіях

Пам'ятайте: на окупованій території люди не залишаються одні!

Подбайте про свою кібербезпеку та розкажіть рідним і друзям, як це зробити

Псевдореферендуми РФ: що робити, аби не допомагати окупантам

Проїзд громадян України з окупації через Грузію, Азербайджан та Казахстан

ЩО РОБИТИ, ЯКЩО ОСОБА СТАЛА ЖЕРТВОЮ НАСИЛЬСТВА ОКУПАНТІВ

ЕВАКУАЦІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ПРИХИСТКІВ

Хто організовує евакуацію

Як відбувається евакуація

Як дізнатись про початок евакуації

Як дізнатися про початок евакуації у районах, де немає зв'язку

Як допомогти переселенцям під час війни

Хто потребує допомоги

ПІДГОТОВКА ДО ЕВАКУАЦІЇ ЦИВІЛЬНОЇ ОСОБИ

Одяг

Речі

Валіза

Евакуаційний транспорт

Про що слід пам'ятати в дорозі

Виїзд за кордон

ЯК ЕВАКУЮВАТИ З ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНОЇ ТЕРИТОРІЇ МАЛОМОБІЛЬНУ ОСОБУ

ЩО РОБИТИ, ЯКЩО ПОТРАПИЛИ ПІД ЗАВАЛ?

ХІМІЧНА ЗБРОЯ. ІНСТРУКЦІЇ З ПОРЯТУНКУ

Зарин

Хлор

Аміак

Іприт

Білий фосфор

ЯК ДІЯТИ ПІД ЧАС АТАКИ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ХІМІЧНОЇ ЗБРОЇ

Офіційні повідомлення про хімічну атаку

Ознаки застосування хімічної зброї

Першочергові дії в зоні хімічного ураження

Симптоми хімічного ураження та першочергові заходи з безпеки

Евакуація із зони ураження хімічною зброєю

ЯК ВРЯТУВАТИСЬ ВІД “БРУДНОЇ БОМБИ”, ЗАСТОСУВАННЯ ЯДЕРНОЇ ЗБРОЇ ЧИ АВАРІЇ НА АЕС

Якщо ядерний вибух застав вас на вулиці

Якщо ядерний вибух застав вас у приміщенні

Якщо ядерний вибух застав вас у дорозі

Якщо ваша дитина під час ядерного вибуху – у школі або садочку

Перша допомога постраждалому від ядерної зброї

Симптоми радіаційного опромінення

План дій у разі радіаційної аварії на АЕС у вашому регіоні

Йодопрофілактика: рекомендації

Що робити, якщо під час радіаційної аварії вам потрібно буде вийти з укриття?

Як безпечно харчуватися та пити воду під час радіаційної аварії чи після ядерної атаки?

Як підготуватись до радіаційної аварії у вашому регіоні

Застосування "брудних бомб": яка небезпека і які способи порятунку

ЯК ПІДГОТУВАТИСЯ ДО МОЖЛИВОГО ЯДЕРНОГО УДАРУ?

Як діяти у разі ядерного удару

Що варто мати вдома та в укритті на випадок ядерного вибуху

Дії: на вулиці, у дорозі, в укритті.

Якщо у вас є діти й вони опинилися в іншому місці

Як допомогти домашнім тваринам

Коли приймати калій йодид

МІННА БЕЗПЕКА. ЩО ПОТРІБНО ЗНАТИ ТА ВИКОНУВАТИ

Заборонені дії

Касетні елементи різних типів озброєння

Авіаційні бомби

Види боєприпасів

Види мін

Види гранат

БЛЕКАУТ ПІД ЧАС ЗИМИ

Як одягнутися на вулицю взимку, щоб не замерзнути?

Як утеплити житло

Що робити, якщо вимкнулась електрика?

Як уникнути пожежі під час використання альтернативних джерел світла та тепла

Як безпечно зберігати пальне для авто та генераторів удома

Як отримати компенсацію за купівлю генератора в багатоповерхівку

Якими продуктами запитися

Як при відключеннях електрики не натрапити в магазинах на зіпсовані продукти

Що приготувати, коли немає електрики

Які свічки придбати на випадок блекауту

Як одягатись на вулицю в умовах вимкнення вуличного освітлення

Як підготувати запас води і знезаразити воду для пиття

ЇЖА В НЕСТАБІЛЬНІ ЧАСИ: ЕНЕРГООЩАДНЕ ГОТУВАННЯ ТА ЗАПАСИ

Як готувати їжу енергоощадно

Чим варто запитися

Що покласти у тривожний рюкзак

АЛГОРИТМ ДІЙ, ЯКЩО ОСОБА СТАЛА СВІДКОМ ЧИ ЖЕРТВОЮ ВОЄННОГО ЗЛОЧИНУ РОСІЙСЬКИХ ВІЙСЬКОВИХ. КУДИ ЗВЕРТАТИСЯ? ЯК УСЕ ПРАВИЛЬНО ОФОРМИТИ?

Поняття воєнного злочину та що ним вважається

Чому про це потрібно повідомляти та чому краще не зволікати?

Куди звертатися?

Яку інформацію треба подавати?

Які фото та відео вважатимуться доказами?

А якщо я боюся зберігати все це в телефоні?

Усе зібрали, оформили, відправили. Що далі?

ЦИФРОВА БЕЗПЕКА ОГС ТА ГРОМАДСЬКИХ АКТИВІСТІВ У МИРНІ ЧАСИ

ЦИФРОВА БЕЗПЕКА ДЛЯ ГРОМАДСЬКИХ АКТИВІСТІВ_ОК: ЯК ЗАХИСТИТИ СЕБЕ ТА СВОЮ ОРГАНІЗАЦІЮ

Про культуру цифрової безпеки

Про захист та зберігання персональних даних

ПРОТОКОЛ ЦИФРОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЛЯ ОГС ТА АКТИВІСТІВ

Розкрадання інформації з пристроїв

Злом пошти, соціальних мереж
або інших облікових записів

Прослуховування

Атака на сайт

ОНЛАЙН БЕЗПЕКА ДЛЯ ЛГБТК+ АКТИВІСТОК_IV

Атака тролів. Що робити з неприйнятними
повідомленнями та коментарями

Захист доступу до акаунтів та
персональної інформації

Інші онлайн загрози та що з ними робити

Психологічна безпека активістів_ок у соціальних мережах

Як подати заяву про погрози до кіберполіції

ПРАКТИЧНІ ПОРАДИ З ЦИФРОВОЇ БЕЗПЕКИ (ОПТИМІЗАЦІЯ ПРИСТРОЇВ ТА ДОДАТКІВ)

Windows

MacOS

Android

iOS

ProtonMail

Instagram

Signal

LastPass

Bitwarden

Telegram

Twitter

Facebook

Gmail

Viber

WhatsApp

ПОРАДИ ЗА БЕЗПЕКИ ПРИСТРОЇВ ТА ПРОГРАМ

ЦИФРОВА БЕЗПЕКА ОГС ТА ГРОМАДСЬКИХ АКТИВІСТІВ, ВОЛОНТЕРІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ

ЦИФРОВА БЕЗПЕКА ПІД ЧАС ВІЙНИ: ФІШИНГ, БЛОКУВАННЯ, ЗЛАМИ МЕСЕНДЖЕРІВ ТА БЛЕКАУТИ

Таргетовані фішингові атаки зі шкідливим програмним забезпеченням та атаки на медійні сайти

Russia's war in Ukraine – sensitive content for social media

Відсутність зв'язку, інтернет-трафік через Росію і потенційне перехоплення зв'язку

Пропаганда через соцмережі

Віддалені атаки на акаунти через старі російські пошти

ЯК ЗБЕРЕГТИ ЗАРЯД ТЕЛЕФОНУ: ІНСТРУКЦІЯ

Оптимізація налаштувань

Оптимізація власних звичок

Як швидко зарядити телефон

Що робити, якщо заряд є, але зник зв'язок

ЯК ЗАХИСТИТИ СВОЇ ДАНІ В ОКУПАЦІЇ? ІНСТРУКЦІЯ

Якщо загрожує окупація

Якщо відсутній мобільний зв'язок

Як зберегти особисті дані в окупації?

ЦИФРОВА БЕЗПЕКА ГАДЖЕТІВ НА ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ

Телеграм

Галерея фото

Заводські налаштування гаджета

VPN

Прослуховування розмов

Геолокація

РЕКОМЕНДАЦІЇ НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ

Підготовка гаджетів до обшуку вдома/на вулиці

Гаджети під час перетину блокпостів

Гаджети під час перетину кордону

Перехоплення зв'язку та прослуховування

На що звернути увагу при підготовці до перевірки пристроїв

ПРАВОВА БЕЗПЕКА ОГС, АКТИВІСТІВ, ВОЛОНТЕРІВ

ЯК ОГС ПЕРЕВІРИТИ
ПОТЕНЦІЙНОГО ПАРТНЕРА І
УНИКнути РИЗИКІВ БЛОКУВАННЯ
ЇХНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ВІДЕО “ЮРИДИЧНІ АСПЕКТИ
ВОЛОНТЕРСТВА В УКРАЇНІ. ЩО
ПОТРІБНО ЗНАТИ ВОЛОНТЕРАМ”:

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ВОЛОНТЕРІВ

Нормативна база

Основні поняття

Хто може бути волонтером

Права та обов'язки волонтера

Відшкодування витрат, пов'язаних зі здійсненням волонтерської діяльності

Договір про провадження волонтерської діяльності

Випадки обов'язкового укладення договору про провадження волонтерської діяльності

Договір про надання волонтерської допомоги

Виплата одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті) або інвалідності волонтера внаслідок поранення (контузії, травми або каліцтва), отриманого під час надання волонтерської допомоги в районі проведення антитерористичних операцій, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, бойових дій та збройних конфліктів

ДОГОВІР ПРО ПРОВАДЖЕННЯ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ГУМАНІТАРНА ДОПОМОГА: ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ОФОРМЛЕННЯ, БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, ЗВІТУВАННЯ

Нормативно-правова база з обліку руху гуманітарної допомоги для ОГС.

Документальне оформлення відносин між донором та отримувачем гуманітарної допомоги.

Документальне оформлення ввезення гуманітарної допомоги, якщо первинні документи від донора наявні.

Документальне оформлення надходження гуманітарної допомоги від донора — резидента / нерезидента, якщо первинні документи відсутні.

Оцінка надходження гуманітарної допомоги, яка надійшла, у тому числі без первинних документів, і її відображення в бухобліку

Оцінка та зарахування на баланс гуманітарної допомоги, яка надходить у палетах.

Документальне оформлення та бухгалтерський облік передачі гуманітарної допомоги іншим отримувачам / набувачам

Документальне оформлення та облік в отримувача списання гуманітарної допомоги, яка зарахована на баланс, але не відповідає ознакам активів (пошкоджена, зіпсована, втрачена відповідальними особами).

Документування та облік в отримувача розпакування / сортування / комплектування / пакування гуманітарної допомоги для подальшої передачі іншим отримувачам / набувачам.

Оцінка, документування та бухгалтерський облік гуманітарної допомоги, яка проходить транзитом .

Узагальнення інформації про гуманітарну допомогу у фінансовій і податковій звітності

ПРАВОВА БЕЗПЕКА ДЛЯ АКТИВІСТІВ: ЩО ТРЕБА ЗНАТИ ПРО НАПАДИ, ЗАТРИМАННЯ ТА ОБШУК

Ви постраждали. Як подати заяву про злочин і що там має бути?

Ви подали заяву про злочин. Що далі має відбуватися?

Як фіксувати тілесні ушкодження?

Що робити, якщо вам потрібні заходи безпеки?

Як зібрати докази незаконної поведінки правоохоронців?

Що потрібно знати, коли вас затримують?

Обшук і огляд. Що потрібно знати?

Ви – учасник мирного зібрання. Що потрібно знати?

ЮРИДИЧНИЙ ПОРАДНИК “АЛГОРИТМИ ДІЙ ДЛЯ ПРЕДСТАВНИКІВ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ПРИ ВЗАЄМОДІЇ ІЗ ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ”

Алгоритм дій під час нападу, переслідування та отримання погроз

Як реагувати на бездіяльність, або перевищення повноважень правоохоронця

Ваші дії у разі перевищення повноважень правоохоронця

Докази та доказування

Процесуальні строки

Підслідність, куди звертатися за захистом прав

Телефони правоохоронних та котролювальних органів

Зразки процесуальних документів

